

En toch zal men de ontwikkeling niet tegen kunnen houden, alleen wat kunnen remmen. Ook in ons land, en dit standpunt moge op dit ogenblik zelfs belachelijk lijken, staan we aan de vooravond van grote klassebotsingen. Tijdelijk zal men er nu in kunnen slagen door middel van de vakbeweging de drang tot actie te remmen. Dit zal op de duur toch niet voldoende blijken te zijn. De ontwikkeling zal men niet tegen kunnen houden. De tegenstellingen verscherpen zich van dag tot dag. Het kapitalisme heeft de arbeidersklasse niets anders meer te bieden dan versobering en nog eens versobering. Veroorzaakt de arbeidersklasse niet zelf de botsing, dan zal het kapitalisme, zijns ondanks, daarvoor wel zorgen en dan zal men ervaren dat de tot opstand gekomen arbeiders buiten de vakbeweging om, over hun leiders heen, onder een eigen gekozen leiding van de vertrouwdsen uit de bedrijven hun strijd zullen weten te voeren.

MET VOLLE ZEILEN

Het „Vrije Volk“ schiet uit zijn slof. Geen verkiezing in het vooruitzicht, en toch een extra gratis nummer. Waar halen ze het papier vandaan!

Dat extra nummer heeft als kop „Met volle Zeilen“. Ondertitel „wij en Indonesië“.

En waar stevenen „wij“ nu op af? Leveren „wij“ nu een gloeiend protest tegen de wijze waarop Indonesië uitgeleverd zal worden aan „eigen“ vreemd kapitaal? Striemen „wij“ een regering die toelaat, dat, na een z.g. wapenstilstand, het militaire apparaat maar weer op eigen houtje oorlogje gaat spelen en zelfs steun tracht te verkrijgen van 't hoofd van de staat?

Niks, hoor!

Het 8 pagina's grote blad, waarvan ongeveer 3 voor advertenties en ruim 2 voor foto's gereserveerd zijn weet zijn gratis lezers niets anders op te dissen dan wat zoetelijke kost.

Lyrisch wijden ze uit over de „glanzende ogen, de zachte rustige stem“ en „het prettige voorkomen“ van het kamerlid Palar.

Max van Poll, op wien de reactie z'n hoop had gevestigd, is lekker hun neus voorbijgegaan. Ook al weer zo'n belangrijk bericht. En dan zien we nog op een plaatje hoe Prof. Schermerhorn een insigne op de borst wordt gespeld en Prof. Logemann vertelt hoe hij kamerlid werd. Reuze interessant.

„Met volle Zeilen“ in de Sinterklaasstemming. Alles borstplaat en marsepein. Zelfs Multatuli is niet vergeten. Maar niet citeert het blad bijv. het vlammend protest van Havelaar in verband met de wijze waarop in zijn tijd en tot voorkort nog de Javaan werd behandeld. „Het snijden der padie“ wordt er met de haren bij geslept.

Tot slot krijgen we nog de mop, hoe

Kunstschatten en mensen

Wie herinnert zich niet de populaire man met de parapluie, door de gehele pers toegejuicht als de man, die de vrede gered had? Wie herinnert zich in 1938 niet meer „De vrede van München“, die als een verademing door de wereld ging? Gelukkig, de dreiging van een wereldoorlog was van ons afgewenteld, dank zij het werk van de grote diplomaten. En nog in 1939, toen de wereldoorlog in andere landen al begonnen was, stelde onze toenmalige minister-president ons gerust met de mededeling door de radio „Nederland kan rustig slapen“. Hoe wreed werden we opgeschrikt uit dien dommel.

In tegenstelling met de geruststellende woorden die de toenmalige regering, daarin ondersteund door pers en radio, tot het argeloze volk sprak staat het verslag over de beveiliging van de kunstschaten, dat we een dezer dagen in het Handelsblad konden lezen.

„Jhr. W. J. H. B. Sandberg was al in 1938 naar het door de burgeroorlog geteisterde Spanje geweest om te zien hoe men daar de kostbare schatten voor het geweld van bommen beveiligde. En toen hij van zijn studiereis terug kwam, zo omtrent de spannende dagen van München was de toestand in Europa dermate dreigend, dat het gemeentebestuur zo spoedig mogelijk zijn rapport wachte, teneinde voorbereid te zijn als het onheil over Europa zou losbreken. Er werd gewerkt met voortvarendheid en toen op 3 Sept. 1939 de wereldbrand begon te woeden werden de plannen ten uitvoer gelegd. De kunstschaten waren in drie categorieën ondergebracht: rood, wit en blauw. En op de eerste oorlogsdag — ons land was nog in vrede — dreven de belangrijkste rood gemerkte schatten al in lichters op het water. In het riet langs het Alkmaardermeer en in de Rijkswetering bij de Brasemer heb-

ben ze gelegen tot de kluis in Castricum klaar was. In Januari 1940 was het beton voor de kluis gestort, het moest nog drogen, maar 1 April 1940 waren alle rood gemerkte kunstschaten veilig in het duin geborgen“.

Onwillekeurig moeten we denken aan de organisatie ter beveiliging van mensen zoals we die in die bewogen Meidagen ondervonden. Nog zien we de eindeloze rij van mensen in Amersfoort, zoals ze in de donkere nacht voetje voor voetje voortschoven, terwijl boven hun hoofden hevige luchtgevechten plaatsvonden. Alles moesten ze achterlaten alleen het aller-nodigste mochten ze meenemen. Waaraan de reis ging wisten ze niet. Onvoorbereid als de mensen waren, werden ze overvallen door een verpletterende angst. Onvoorbereid als de organisatie was, liep alles in het honderd. In kleine plaatsjes werden duizenden mensen opgepakt, terwijl een plaats als Hoorn, dat rustig gelegen en geheel als hospitaalstadje in orde gebracht was, vergeefs op zijn geëvacueerden, zowel als op zijn gewonden wachtte. Schuilkeiders bleken niet bestand tegen bominslag. De schuilkeider in de Bijenkorf te Rotterdam liep onder water en velen kwamen jammerlijk om het leven.

„...en toen de bevrijding kwam puilden de kluisen bijkans uit van de kostbaarheden uit gemeente- en particulier bezit.“ Toen de bevrijding kwam lagen gehele steden in puin, waren miljoenen mensen om het leven gekomen, maar... de kunstschaten waren gered. Dank zij de deugdelijke beveiliging, dank zij de voortreffelijke organisatie, reeds lang tevoren. Dank zij de vooruitziende blik van de regering, die deze wereldbrand had zien aankomen, in dezelfde tijd dat zij de mensen mededeelde dat de wereldvrede verzekerd was.

Verschenen

P. Aartsz. De Arbeidersraden. Allen, die het werk bestelden, is het in het begin van deze week toegezonden. Helpt mede, dit prachtige scholingsmateriaal te verspreiden.

Lord Killearn de Engelse bemiddelaar in Batavia, „waar de officiële en informele recepties en diners niet van de lucht waren“ ten gevolge van zijn lichaamsgewicht vele malen door z'n stoel is gezakt.

Het is griezelig.

V.S.V.-NIEUWS HAARLEM

Vrijdag 13 December, Cursus: „Psychologie en Klassenstrijd“. 's Avonds 7.45 „De Nijverheid“ Jansstraat.

WAAR NOODWONINGEN AL NIET GOED VOOR ZIJN.

Het Handelsblad schrijft over de woningtoestand in Groesbeek.

„De noodwoningen met de veel gecritiseerde stenen vloeren zullen natuurlijk van tamelijk permanente aard zijn. Komen er meer definitieve woningen dan zullen ze toch bewoond blijven, op de duur door de minder sociale elementen. Die wonen dan niet bij elkaar — in een soort kamp want daar lijken veel van die nederzettelingen toch maar op — doch verspreid.“

Die minder sociale elementen, dat zijn de „allerarmsten“. U weet wel die van de consumentencredieten. Voor die is een stenen vloer niet zo koud als voor de mensen, die gewoon zijn in een villa te huizen. Over villa-bewoners gesproken, de gemeenten Bussum en Naarden hebben het noodlijdend Groesbeek geholpen. „Jorhen een wagonlading katten te bezorgen om hen van de muizenplaag af te helpen.“

14 December 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 50

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam“
postgiro 168797 te Amsterdam

Int. Instituut
Soc. Geschiedenis
Amsterdam

Frankrijk in de Smeltkroes

Wat gebeurt er in Frankrijk? Volgens sommigen gaat het met volle zeilen naar de afgrond van de ineenstorting, volgens anderen beweegt het zich in snel tempo naar het socialisme. De weg naar de ineenstorting wordt dan getekend in het duidelijk doorzetten van de waardevermindering van het geld, wat zich uitdrukt in 't gestadig oplopen van de goederenprijzen. In Juli 1946 waren de kleinhandelsprijzen 5,8 maal zo hoog als in 1938, waarop toen langs de weg van stakingen een algemene loonsverhoging van 25% volgde. Dus een verhoging, die absoluut niet in verhouding tot de prijsstijging stond. De regering kondigde toen een prijsstop en een loonstop af, maar dat hielp voor de prijzen bitter weinig, daar de regering zelf telkens haar eigen prijsbepalingen doorbrak en de goederenprijzen van de staatsbedrijven verhoogde. Zo waren de kleinhandelsprijzen in Oct. 1946 reeds 8,6 maal het peil van 1938.

WAT EEN PRIJSSTIJGING VAN 50% IN 4 MAANDEN BETEKENT. En het is niet in te zien, waarom hiermede een einde aan het oplopen der goederenprijzen gekomen zou zijn.

Zoals gezegd, zien anderen in Frankrijk een snelle gang naar het socialisme. Ze leiden dat niet alleen af uit de grote politieke invloed van de Stalinistische partij en van de vakverenigingen, die voor een zeer belangrijk deel, in handen van de Stalinisten zijn, maar ook uit de krachtige uitbreiding van de staatsexploitatie. Van de West-Europese landen staat Frankrijk aan de spits van de nationalisatie's, de overgang van privaatkapitaal in staatskapitaal. Dit begon direct na het wegtrekken der Duitsers, toen vele ondernemers uit kleine en middelgrote bedrijven de vlucht namen. (Colaboratie). Hieronder valt o.a. de autofabriek van Berliet te Lyon (5000 arbeiders). De verschillende grote partijen, die 'n belangrijke rol in de verzetsbeweging gespeeld hadden, en de vakverenigingsbesturen legden toen meteen beslag op de leiding dier bedrijven in overleg met de toen nog niet stevig bevestigde regering van De Gaulle. De leidende func-

tie's vielen daarbij vooral aan mensen uit de verzetsbeweging toe, waaronder vele Stalinisten.

Daarna werden onder de Voorlopige Regering van De Gaulle de kolennijnen van Noord-Frankrijk tot staatsbezit gemaakt (13 Dec. '44), wat onder de latere regering Gouin met alle kolennijnen geschiedde. Op 2 Dec. '45 werden door de 1e parlementaire regering de Bank van Frankrijk en nog 4 grote depositobanken genationaliseerd. Dan volgde nog de nationalisatie van de grote autofabriek Renault te Parijs (25000 arbeiders, vroeger 35000), van de gas- en elektriciteitsbedrijven en de verzekeringsmaatschappijen.

Waren deze nationalisatie's het resultaat van een revolutionaire beweging onder de arbeiders? Geenszins. De drang tot dit diep ingrijpen in het privaatkapitalistische bedrijfsbeheer ging nergens van de betrokken personen uit, al stonden ze er niet afwijzend tegenover. De ontegeningen voltrokken zich overal bij parlementair besluit, waarbij de oude directeuren en bedrijfsleidingen in hun functie's werden gehandhaafd, aangevuld met afgevaardigden van de grote partijen en vakverenigingen. De vroegere eigenaars kregen een schadeloosstelling, zodat ze tot renteniers werden gemaakt. (Gegevens uit „Politics“, Nov. 1946). Alle partijen van z.g. links en rechts noemen deze veranderingen in het kapitaalbezit een gang naar het socialisme. En daarom mogen de arbeiders nu niet opkomen voor loonsverbetering, maar moeten ze hard werken voor de opbouw van een nieuw productieapparaat. Er is een vijf-jarenplan opgesteld voor de uitbouw van de sleutelindustrieën: staal, transport, kolen en elektriciteit. In de toelichting wordt gezegd: „Er is geen tijd

Uit de inhoud:

1. Unilever en Staat.
2. Een doodgewoon boek.
3. Een nieuw geluid.
4. Zand, zeep, soda, zeepzep.

huizen te herbouwen omdat er eerst nieuwe fabrieken moeten komen“.

Zoals gezegd, nu is de tijd van hard werken voor de Franse arbeidersklasse aangebroken. En hoewel de prijzen voortdurend stijgen, mogen geen loonacties worden gevoerd. De vakverenigingen hebben hun medewerking toegezegd, om de werktijd op 48 uur te brengen, terwijl men alleen tot een hoger loonbedrag kan komen door het behalen van premie's. 't Systeem van „stootarbeiders“ is in Frankrijk ingevoerd. In het Stalinistische bedrijfsblad van het Berlietbedrijf spreekt men voortdurend over de overwinningen „op het slagveld der producties“, de namen van hen, die overwerk hebben verricht, of op vrije dagen hebben gewerkt, worden eervol vermeld; wie een onvoldoende productiviteit halen worden in de krant als „saboteurs“ gebrandmerkt, of als mensen van „de 5e colonne“. De secretaris van de C.G.T. (Franse Vakverbond) Benoit-Francon sprak de staken-de mijnwerkers van Lens als volgt toe: „Sedert de kolennijnen genationaliseerd zijn en gij niet meer voor de trust werkt maar voor de natie, is het niet alleen uw eigen belang geen stakingen meer toe te laten, doch de productie zoveel mogelijk op te voeren“.

In het Franse bedrijfsleven is in de genationaliseerde industrieën de zgn. „medezeggenschap“ van de arbeidersklasse verder doorgevoerd dan in enig ander land van West-Europa. Iedereen weet echter, wat daar tegenwoordig onder verstaan wordt. Het is de deelname van vertegenwoordigers van de verschillende partijen en van de vakverenigingsbesturen. De bedrijfspersonelen, die het eigenlijke werk doen, hebben er niets mee te maken. In de meeste ondernemingen hebben deze verschillende afgevaardigden geen stemrecht bij de bedrijfsleiding, doch vormen ze niet meer dan een commissie van advies. De oude directeuren en zaakwaarnemers zijn tot nu toe in de meeste gevallen de eigenlijke bedrijfsleiders gebleven. Bij de leiding van de Banken hebben de vakverenigingsgeleerden echter wel volledig stemrecht en ze beschikken daar over 4 van de 12 stemmen. De bedrijfsleiding van de Renaultfabrieken wordt door de regering samengesteld uit drie grote partijen, uit vertegenwoordigers van de regering en

uit de vakverenigingen. Ook hier hebben de vakverenigingsgedelegeerden volledig stemrecht.

In de bedrijven worden ook bedrijfsvergaderingen voor het hele personeel gehouden, doch hier mogen alleen kwesties behandeld worden over het opvoeren van het arbeidstempo of verbetering van de productie. De lonen mogen hier geen punt van discussie uitmaken. Dat wil echter niet zeggen, dat deze vergaderingen altijd het door de directie gewenste verloop hebben. Zo werd het bestuur van de Renaultfabrieken bijv. uit de vergadering weggehoond, toen de Stalinistische vertegenwoordiger een loflied zong op het verschil in lonen, omdat dit de werklust prikkelt en de mogelijkheid tot sociale vooruitgang opent. Het ligt voor de hand, dat deze nationalisatie voor de verschillende partijen en vakbondbestuurders een jacht naar de baantjes betekent. Deze jacht naar de baantjes heeft echter tweërlei betekenis. Ten eerste natuurlijk de persoonlijke verrijking en bevoorrechtiging van hen, die tot de leidende laag worden toegelaten. Maar het heeft ook nog een diepere zin.

Deze diepere betekenis komt vooral aan de dag, als men in het oog vat dat een ras-echte kapitalistische partij als de M.R.P. (de katholieke volkspartij) minstens even grote voorstander van de nationalisatie is als de sociaaldemocratische of de Stalinistische. De verklaring daarvoor moet o.a. gezocht worden in de wankelende grondslag van de tegenwoordige massapartijen. Of, om het anders te zeggen: in de twijfelachtige waarde van het parlement in de tegenwoordige tijd. Politieke en economische macht in de staat berust op 't beschikkingsrecht over de arbeidsmiddelen. Iedereen weet, dat de grote industriële en de bankdirecteuren hele ministeries aan de macht of ten val kunnen brengen. Iedereen weet, dat de parlementen wel wetten kunnen aannemen, maar dat hun uitvoering heel problematisch wordt, wanneer de leidende industriële kringen deze saboteren. Daarbij komt, dat de staten nu zowat overal tot half-totalitaire staten worden door de „geleide economie“, en de „geleide publieke opinie“ of de „geleide psychologie“. De werkelijke macht in de staat berust in de knooppunten van het maatschappelijk leven, dat vanuit centrale punten buiten 't parlement wordt beheerst. Daarom moeten de politieke partijen in de tegenwoordige tijd er naar streven, hun macht ook in het bedrijfsleven te verankeren, waartoe de nationalisatie een uitstekend middel is. Want wanneer de productiemiddelen tot staatsbezit worden, kunnen de partijen hun hand in het beheer van het bedrijfsleven krijgen, zodat hun macht niet uitsluitend in een verkiezingsoverwinning berust, maar, van meer blijvende aard, in het arbeidsproces zelf verankerd is.

Hieruit wordt tevens duidelijk, dat deze nationalisatie's niets te maken hebben met een bevrijdingsstrijd van de arbeidende bevolking. Het is duidelijk, dat de onder-

ling om baantjes vechtende partijkleien het op één punt volkomen eens zijn: n.l. dat de arbeiders vooral hard moeten werken en zich niet met de gang van zaken hebben te bemoeien.

De arbeider, die over zijn arbeidsloon spreekt, is een saboteur. Maar aan de baantjes zijn dikke salarissen, goede woningen en auto's verbonden. Niet onwaardig in dit verband is een voorval in de Renaultfabrieken. Op een bedrijfsvergadering werd door een van de arbeiders aanmerking gemaakt op de hoge salarissen van de directie. Daarop werd toen van bestuurszijde er op gewezen, dat deze salarissen helemaal niet hoog zijn, terwijl werd opgegeven, hoeveel de Russische directeuren in soortgelijke bedrijven verdienen. Dit is enorm veel meer. En daarmee was zonnklaar bewezen, dat de hoge salarissen van de directeuren volkomen gerechtvaardigd zijn.

Het onderlinge gevecht om de baantjes treedt soms openlijk aan de dag. Zo trachtte de Stalinistische minister van van productie, Marcel Paul, de aanhangers van De Gaulle uit de bestuursfuncties te verdringen om ze door Stalinisten te vervangen. Door het verzet van de sociaaldemocraten en de mensen van de M.R.P. ging dat echter niet door. De sociaaldemocraten steunden de aanhangers van De Gaulle en van de M.R.P. niet,

OOG en OOR In de Tram.

Als je in een overvolle tram geperst wordt en je staat bekned tussen je medemens en ben je geneigd je lotgenoten zo'n beetje als vlees in blik te beschouwen. Heb je echter het geluk een rustig zitplaatsje te veroveren dan bekijk je ze meestal een beetje anders. Wij hebben niet slechts de beroepsjournalisten gemeen hebben. Zo trof ik het laatste al bijzonder aardig. Tegenover me zat een man, middelbare leeftijd, vrij goed in de kleren. Zijn handen verrieden dat hij niet gewend was handenarbeid te verrichten. Zijn gehele uiterlijk maakte de indruk van 'n afdelingschef te zijn in kantoor of winkel. Hij hield een gesprek gaande met een jonge man, ook al geen arbeider naar zijn uiterlijk te beoordelen, waarnaar ik met aandacht luisterde. „Wij leven boven onze stand“, hoorde ik hem zeggen.

„Kijk nu n's naar mijn zoon, die is onderofficier, en krijgt twee prachtige uniformen van eerste kwaliteit stof, dito cape en barret, plus twee paar prachtige schoenen. Zelfs voor de noodgebieden is geen voldoende textiel beschikbaar; het onderhoud van het leger kost veel te veel.

Als je alleen maar denkt die 80.000 man in Indië. Dat kost ook even wat! En wat kweken we voor een generatie op. Mijn jongen leerde een vak was in een bedrijf werkzaam, had zijn dagtaak, die hij af moest maken. Nu heeft hij wachtdienst,

omdat ze zoveel sympathie voor die partijen voelden, maar eenvoudig, omdat de machtsverhouding tussen de partijen in dit deel van het bedrijfsleven dan te veel naar de kant van de Stalinisten verschoven zou worden. En dat zou hun eigen partij niet ten goede komen.

Men kan zich afvragen, waarom juist in Frankrijk de partijen de strijd om de beheersing van het productieapparaat gaan inzetten, terwijl dat in andere landen lang niet zo sterk het geval is. Het antwoord daarop is, dat de Franse kapitalistische klasse in de laatste oorlog veel meer verzwakt is dan de andere. Haar economische macht is gebroken, doordat van het Franse bedrijfsleven zo bitter weinig is overgebleven. Daardoor kan ze zo weinig verzet bieden tegen de aanstormende partijen, die nu hun macht in de productie zelf willen verankeren.

Maar ook de partijen zijn er nog niet. Wel pogen ze allemaal de uitbuiting der Franse arbeidersklasse ten top te voeren ten bate van de bevoorrechtiging der partij- en vakverenigingsleiders en leidertjes, maar tot nu toe ziet het er niet naar uit, dat ze het levenspeil van de bevolking zelfs op dit zeer lage peil kunnen stabiliseren. En dan ontbrandt de klassenstrijd, die alle partijen in de „volksgemeenschap“ willen begraven, toch in volle hevigheid.

zit bij 'n telefoon. Eens per nacht gaat de telefoon. En bij een andere dienst is het eender. Onproductieve arbeid is het allemaal. Geregeld werken verliest hij.

Ik zat laatst in de trein met een kapitein en ik sprak hem aan in verband met mijn zoon. Ik zei tegen hem: Kapitein is daar nu niets aan te doen? dat die jongen twee jaar in dienst moet?

„Rekent U maar op langer,“ zei de kapitein. Naast me zaten twee arbeidersvrouwen, 'n oude en 'n jonge. „Ze is Christelijk hoorde ik de jonge zeggen. „Ze is gek,“ zei de ander. Tegen mij zei ze, dat haar zoon geschreven had, dat hij nu tenminste wat van de wereld zag. Twee havens hebben ze aangedaan, dat noem ik niet iets van de wereld zien. Als je nou ergens heen gaat om te werken! En van Indië krijgt hij ook niet veel te zien, hoor! Het legerkamp, de kazernes en verder is het drill en vechten. Och, die jonge jongens die praten mekaar allemaal na. Wat van de wereld zien, noemen ze dat!

„Nou zei de jonge vrouw, laten ze maar uitscheiden met die oorlog. Wat hebben wij er aan. Het gaat toch allemaal om de centjes voor de kapitalist. Alle mensen zijn op de hele wereld hetzelfde hoor! Het verschil is alleen tussen arm en rijk, en de arme sloebars kunnen het voor de rijkelui opknappen!“

Als om het verschil tussen arm en rijk te demonstreren, kwam er een welgedaagde jong meisje binnen, buitengewoon goed in de kleren, gezicht technisch volmaakt op gemaakt, aan haar arm bungelde 'n droog van een lederen tas. Bij de volgende halte stapte er een dito meisje binnen, gezonde

Vervolg pag. 5, laatste kolom

- Unilever en Staat -

Onze artikelen over de Nederlandse planpolitiek moeten na de bespreking van het onderdeel gezinshuishoudingen verder worden voortgezet. De huishouding van de overheid en de gehele financiële situatie moet ook nodig onder het oog worden genomen. En dan hebben we verder nog te maken met de huishouding van de gezamenlijke Nederlandse bedrijven.

Met dat laatste zouden we nu een aanvang willen maken. Naar aanleiding van de jaarverslagen van de Unilever en de daarbij geleverde beschouwingen in de grote pers, komt het ons echter goed voor onze lezers omtrent die grote ondernemingen, één van de van oorsprong Nederlandse wereldconcerns, iets te vertellen. Die afzonderlijke behandeling vooraf, heeft het nut, dat het ons nog weer eens te meer duidelijk wordt, dat de Nederlandse staat, door ons destijds aangegeven als de N.V. Het Koninkrijk der Nederlanden, toch ook maar weer een deeltje is, en afhankelijk is, van het wereldimperialisme. Het heeft verder het voordeel, dat het ons allen nog weer eens helder voor de geest komt te staan, dat de staatsbemoeienis buiten Rusland niet heeft geleid tot een alles omvattend systeem van gesloten staatseconomieën. We moeten het veeleer zo zien, dat het vrije kapitalisme geleid heeft tot reusachtige groot-ondernemingen die over welhaast de gehele wereld, als een polyp hun armen uitstrekken. Overal zijn ze doorgedrongen. Over alle grenzen is hun macht gegroeid. De nationale staten, eens in het internationale politieke leven uitdrukking van de kracht van de nationale bourgeoisie, vervullen nog wel, zover dat mogelijk is, de taak van verzorging van de nationale belangen der burgerlijke maatschappij, en doen dat zelfs veel ingrijpender dan voorheen, maar hun macht is zeer beperkt. In het bijzonder geldt dat voor het verarmde Europa. De macht van het financierskapitaal, de macht van grote ondernemingen, zoals de Unilever, is groter dan die van menige staat. Ja, men kan gerust zeggen, dat in veel opzichten de staten van die grote ondernemingen afhankelijk zijn geworden. Het is ons immers bekend, hoe die grote ondernemingen door aanwijzing van commissarissen en oud-directeuren tot ministers en hoge ambtenaren, hun invloed in de staat meermalen zeer reëel maken. Dat laatste is dan slechts de bekroning van de feitelijke economische macht die dergelijke reuzenondernemingen uit de aard van de zaak op een land kunnen uitoefenen.

Concentratie

Het Unilever-concern wordt in het algemeen aangezien voor een margarine-onderneming zonder meer. Destijds bleven na een felle concurrentiestrijd nog slechts een tweetal groepen over, n.l. van den

Bergh en Jurgens. De tussen beide groepen gevoerde strijd werd tenslotte in een belangengemeenschap omgezet. Zo ontstond in 1928 de Unilever. De hoofdmaatschappijen zijn de Unilever limited te Londen en de Unilever N.V. te Rotterdam. De belangen tussen beide ondernemingen zijn echter volkomen versmolten, zodat een egalisatieovereenkomst tussen beiden gesloten zelfs dezelfde winstuitkeringen verzekert.

Magarinetrust. Het gezamenlijk bezit op de balansen beliep 31 December 1945 f 1.889 miljoen.

Maar daarmee is lang niet alles gezegd. Deze beide maatschappijen zijn moedermaatschappijen van een groot aantal, vaak zeer omvangrijke, dochtermaatschappijen. Dat wil zeggen, zij hebben in die andere ondernemingen zoveel aandeel in het kapitaal, dat zij deze volledig beheersen.

Margarinetrust. Maar behalve in margarine doet de onderneming in zeep, levensmiddelen, kaarsen, vis, gevogelte, vlees en vleswaren, kaas, melk, zuigelingenvoedsel, thee, cacao, chemische producten, papier en papierwaren, textiel, hout, rubber, enz. enz.

Overal Unilever!

Wij ontleenen enkele zeer verkorte gegevens aan redevoeringen van den voorzitter op de jaarvergaderingen van 1939 en 1945.

(1939) „Onze resultaten in de Verenigde Staten berusten op een betrekkelijk zeer klein aantal artikelen: zeeproducten, onder 4 verschillende merken, en één eetbaar vet onder de naam „Spry“. Dit laatste artikel heeft grote vooruitgang gemaakt. De vier zeepmerken genieten een welhaast spreekwoordelijke bekendheid. Fabrieken in Canada, New-Foundland, Argentinië en Brazilië.

In Afrika is de rentabiliteit van ons bedrijf voor een aanzienlijk deel afhankelijk van die van de United Africa Company, waarvan wij 80% van de aandelen bezitten. Haar belangen strekken zich uit over geheel Brits West-Afrika, Frans West-Afrika, Liberia, Portugees en Spaans Guinea, Oost-Afrika en Marokko. Besproken wordt voorts de palmolieproducten in de Belgische Congo. Er werd een gewijzigde overeenkomst opgesteld en op 6 Januari 1939 door het Belgische parlement geratificeerd.

Ons aandeel in de totale zeepomzet in de gehele Unie van Zuid-Afrika nadert nu naar schatting de 80%.

De zeepomzet in Australië nam toe met meer dan 3% en bedraagt thans welhaast 68% van het totale verbruik.

(1945) De United Africa Co exploiteert reeds vele jaren aanzienlijke bosconcessies in Zuid-Nigerië. Ongeveer tien jaar geleden hebben wij in Sapele een grote zagerij opgericht. Wij zijn nu voornemens

over te gaan tot een algehele vernieuwing en uitbreiding van deze zagerij. Wij richten een speciale zagerij in voor hout voor de meubelmakerij. De bouw van een fabriek voor triplex nadert zijn voltooiing. Ook aan de Goudkust gaan wij aan de houtkap beginnen. Wij zullen in de Congo grote vee fokkerijen vestigen.

Nieuwe plannen.

Het is natuurlijk niet mogelijk om in het bestek van dit artikel al het interessante materiaal te brengen, dat zodanige redevoeringen en verslagen inhouden. We moeten ons dus bekorten. We bepalen ons daarom tot het verder vermelden van de plannen die de Unilever buiten haar dochter-maatschappij, de United Africa Co, om nog in bewerking heeft.

„Wij hebben thans veelomvattende plannen voor uitbreiding in streken, waar de levensstandaard is gestegen, of waar deze in de toekomst waarschijnlijk zal stijgen.

In tropisch-Afrika heeft de grotere koopkracht van de bevolking geleid tot een grotere vraag naar primaire verbruiksartikelen, waarvan zeep er één is. Zeep kan op een economische wijze ter plaatse worden gefabriceerd. De zeepfabriek te Papapa zal daarom worden vergroot. Er komt verder een nieuwe fabriek in Port-Harcourt. In de Congo zal te Alberta een nieuwe fabriek worden gebouwd en die te Leopoldville wordt uitgebreid. Ter voorziening in de behoeften van de Franse Ivoorkust vestigen wij in dit, voor ons nieuwe, gebied een fabriek te Abidjan.

Ook in Oost-Afrika is de tijd gekomen om te beginnen met de fabricage van zeep en eetbare oliën en vetten ter plaatsen, enz. enz.

In de Unie van Zuid-Afrika is dringend een verhoging van de capaciteit nodig om te kunnen voldoen aan de vermeerderde vraag naar zeep en oliën en vetten, die het gevolg is van de stijging van de levensstandaard van de niet-Europese bevolking. Uitbreiding van fabrieken in Durban en Kaapstad. Verdubbeling van de capaciteit der oliefabrieken aldaar.

De tijdelijke opheffing van de wet, die de vervaardiging van margarine verbiedt, heeft het mogelijk gemaakt, een installatie voor de margarinefabricage in Durban op te richten.

Egypte. Een moderne fabriek zal te Cairo worden gebouwd.

In samenwerking met een grote Nederlandse brouwerij, Heineken, en met voornaamste handelshuizen in West-Afrika bouwt de United Africa Co te Lagos een moderne brouwerij met een jaar-capaciteit van 2¼ miljoen liter.

Alleen de uitbreidingen in Afrika vergen een kapitaal van f 105 miljoen.

(Wordt vervolgd.)

Een doodgezwegen boek

Er is de laatste tijd zeer veel over Duitsland geschreven. Iedereen weet, dat de ellende onder de arbeidersbevolking daar zeer groot is. Dat voornamelijk het proletariaat in de steden een tweede vreselijke winter te wachten staat, een winter, die nog meer ontberingen, nog meer ellende in zich bergt, dan de Hollandse winter van 1944. Iedereen weet het, en iedereen laat het koud, of zegt, nou hebben zij het ook eens. En de kranten schrijven kolommen vol over de schuld der Duitsers. Een toneelstuk als „Frieda“, waarvan onlangs de premiere in de Stadsschouwburg ging was voor 't Handelsblad een gelegenheid om de vuilste hetzpropaganda tegen de Duitse bevolking te schrijven. De schrijver van „Frieda“ stelt het „probleem“, of we de Duitsers als „normale mensen“ mogen beschouwen, of we ze weer in ons midden op nemen mogen.

Bert Brecht stelt in „Furcht und Elend des III. Reiches“ (vrees en ellende van het Derde Rijk) dit probleem niet. Dit boek, dat in 1938 in Denemarken is geschreven en dat berust op krantenberichten en mededelingen van ooggetuigen, die hun berichten over de grenzen van het Derde Rijk naar Denemarken smokkelde, toont ons het Hitler Duitsland zoals het was. Het Derde Rijk met de mensen, zoals ze daar leefden en... stierven. Het probleem Duitser bestaat voor den

schrijver niet, zoals het niet meer bestaat voor den lezer van zijn boek die zich heeft trachten in te leven in wat daar in de vorm van kleine toneelstukjes beschreven wordt. De uitgave die voor ons ligt is van het Aurora Verlag in New York. Op de bandomslag staat, dat de scènes uit dit boekje in Praag, Stockholm, New York en vele anderen steden opgevoerd zijn, dat het in vele talen vertaald is en dat nu eindelijk (1945) de Duitse uitgave verschenen is. Het verwondert ons daarom, dat we niet eerder van dit bijzondere boekje gehoord hebben. En we vragen ons af, of dit soms bewust doodgezwegen is in de Nederlandse pers. Want wie die boekje gelezen heeft, begrijpt meer van het Duitse fascisme en van „de Duitser“ dan al de brave en „vrijheidslievende“ Nederlandse kleinburgers bij elkaar. Wie dit boekje gelezen en herlezen heeft, die heeft voorgoed afgerekend met de moffenhaat. Hij heeft ook weer vertrouwen gekregen in de Duitse arbeidersklasse. Hij heeft een kijk gekregen op hun moeilijkheden en op hun moed.

Dit zijn zeker alle redenen om het werk van Brecht netjes dood te zwijgen. Wie weet wat werkelijk in Duitsland is gebeurd, wie iets weet vande achtergrond waartegen dat geweldige drama in Duitsland zich heeft afgespeeld en nog afspeelt, die voelt zich verbonden met het Duitse proletariaat, juist nu. Ja juist nu.

Het Duitse proletariaat heeft een lange,

lange lijdensweg achter zich. Hoe lang de lijdensweg is, die vóór hem ligt, hangt mede van onze houding af.

Na het neerslaan van de revolutie in 1918 begon de ellende, die in 1929 een hoogtepunt bereikte. Van 1918 tot 1933 is een periode geweest van voortdurende klassenstrijd. Grote stakingen golfdren telkens weer door het land, en werden door de dienaren van de Republiek van Weimar bloedig onderdrukt. Werkeloosheid en honger gingen hand in hand. Toen alleen mensen in oude spoorwegwagens in rioolbuizen, zwierven troepen hongerigen langs de wegen, verpauperde kinderen gingen op roof uit. Het was het Duitse grootkapitaal, dat, om zijn macht te herstellen en om de crisis te overwinnen, zich door bewapening op een oorlog toelagde. Met een hongerig en opstandig proletariaat is het moeilijk oorlogvoeren, dat hadden de heren in 1918 reeds ondervonden. Met een hongerig en opstandig proletariaat is het eveneens moeilijk de productie tot het uiterste op te voeren en de consumptie zo laag mogelijk te houden, wat toch voor een op de been brengen van een machtig oorlogsapparaat nodig is.

Daarom greep men naar het middel van de vreselijkste terreur, die de geschiedenis ooit gekend had. De vreselijkste, omdat hij methodisch, gewapend met de nieuwste wetenschappelijke kennis van de menselijke psyche, ten uitvoer werd gebracht. Het meest verpauperde, meest wanhopige lompenproletariaat werd georganiseerd. Men gaf ze mooie unifor-

men, blinkende laarzen inplaats van hun voddren, men gaf ze te eten, men gaf ze weer uitzicht, dat ze het nog wel eens goed zouden krijgen en... men gaf ze zondebokken om hun leed en ellende op af te reageren.

Wie niet meegingen werden afgemaakt. De Duitse bevolking heeft niet geweten, toen Hitler aan de macht kwam, wat hun te wachten stond. Langzamerhand ontdekten zij de vreselijke waarheid. Ze waren in een val geraakt en uitzicht op verlossing gingen ze niet. Hebben wij hun dit inzicht gebracht? Wat hebben wij gedaan toen in Duitsland moord en terreur heersten? We hebben de lectuur van de Duitse emigranten in huis gehad. Zo erg zal het wel niet zijn, dachten we. Maar toen in 1940 de Duitse bezetting hier kwam, hebben we gauw die lectuur verbrand. De angst waarmee het Hitlersysteem regeerde had ook ons aangepakt. Daarom moesten we ons niet zo op de borst slaan, dat wij ons niet door de terreur op de kop hadden laten zitten. Ieder, die in de verhoudingen leefde waarin de Duitsers de laatste twintig jaar geleefd hadden, zou precies zo gereageerd hebben. Ondanks, dit alles was er nog verzet in Duitsland. Dit verzet kon eenvoudig niet algemeen worden omdat de mogelijkheden daartoe ontbraken. Omdat het gehele volk geregeerd werd door een groot partij-apparaat door de Staat. De Staat beschikte over de levensmiddelen, over lonen en prijzen, over productie en consumptie, over de opvoeding, de kunst, letterlijk over alles. En wie daar

iets tegen in wou brengen, wie over de wijze, waarover daar over beschikt werd, niet te spreken was, die kwam in verzet tegen de Staat en dat verzet werd door de machtsmiddelen van die Staat onmiddellijk gebroken.

Dit gevaar, om bekneeld te raken tussen de ijzeren grijparmen van een almachtig staats-apparaat staat momenteel het gehele wereld proletariaat te wachten. Daarom is het noodzakelijk, dat we ons verdiepen in wat er in Duitsland werkelijk gebeurd is, en geen genoegen nemen met oppervlakkige verklaringen.

Het boek van Brecht is een bijdrage tot die verdieping.

„Vrees en ellende in het Derde Rijk“ de titel zegt reeds waardoor de Duitse bevolking geregeerd werd. Vrees en ellende. De machtigste pijler waarop de terreur rust, is de vrees. Het spook van de angst, dwaalt door het gehele boek. Het is de Onzichtbare Medespeler. En hij werkt verlamdend op het denken en handelen der mensen. Aan elke tafel zit hij mee aan, bij elk stempel-lokaal, in de schaftlokalen van de fabriek, op de straten, in de gevangenis, in de kerken, op het land, overal ontwaart men de Angst. De Angst was er niet plotseling. Zij is gekomen, langzamerhand, toen het meer en meer gebeurde, dat ieder, die maar even een afwijkende mening had, in de gevangenis gesleurd werd en gemarteld. Een moeder, die haar mond voorbij praat, met een argeloze opmerking, dat haar dochter berekend heeft dat de prijzen gestegen zijn, ziet die dochter

voor haar ogen wegsleuren. Ouders, zien angstig naar hun kinderen, of ze niet zullen aanbrengen, wat ze zoeven gezegd hebben. „De muren hebben oren“ wordt 'n dagelijks wachtwoord in Hitler-Duitsland. Overal loert het concentratie-kamp, de martelingen. Die terugkomen zijn niet meer te vertrouwen, men vraagt zich af: waarom zijn ze vrij? Hebben ze niet toch gepraat? Waren de slagen hun teveel? Ieder wantrouwt ieder. En diegenen die toch nog proberen iets te doen, of te zeggen, ze gaan er onherroepelijk aan. Eigenlijk vertelt Brecht ons niets nieuws, want we wisten het allemaal, we konden het tenminste weten. Maar we willen het niet meer weten. We willen het vergeten, omdat we iemand de schuld willen geven van onze eigen ellende. En dan is het gemakkelijker om „De Duitser“ te beschuldigen, dan de maatschappelijke oorzaken van al het leed op te sporen. We zijn teleurgesteld omdat het Duitse proletariaat niet zelf het fascisme de genadeslag heeft toegebracht.

Omdat we niet begrepen, dat het Duitse proletariaat deze geweldige zware taak slechts had kunnen volbrengen met de steun van de internationale arbeidersklasse. En het was juist de arbeidersklasse in de „democratische“ landen, die zich op slechtouw liet nemen door het nationalisme van haar eigen bourgeoisie en zo de taak van het Duitse proletariaat verzwaarde. Indien er in de „democratische“ landen ook maar iets te zien was geweest van een strijd der klasse tegen de oorlog, van een solidariseren met 't proletariaat

GEDACHTEN EN DAAD

VE No. 49

Er zijn groepen en partijen, die voorgeven in het uitsluitende bezit van de waarheid te zijn, en de arbeiders door hun propaganda daarvoor trachten te winnen. Door morele, en waar zij er de macht toe hebben, ook door andere dwang trachten zij hun leer aan de massa's op te dringen, onder uitsluiting van alle andere denkbeelden, die dan, om geachteloze gevoelsreacties uit te lokken, met gehate namen als reaktionair, anarchistisch, kapitalistisch, burgerlijk, fascistisch betiteld worden. Het is wel duidelijk dat eenzijdige lering van een bepaalde richting alleen geschikt is, en ook bedoeld is om gehoorzame volgelingen te kweken, dus een nieuwe slavernij voor te bereiden. Zelfbevrijding van de werkende massa's sluit in zich: zelf denken, zelf weten, door eigen geestelijke inspanning zelf leren onderscheiden wat waar is en goed. De hersenen inspannen is nog moeilijker en zwaarder dan de spieren inspannen; maar het moet gebeuren, want de hersenen regeren over de spieren; indien niet de eigene dan vreemde.

Onbepaalde vrijheid van discussie is derhalve de levensvoorwaarde voor de strijd der arbeiders. Deze vrijheid beperken, de persvrijheid aan banden leggen betekent de arbeiders verhinderen zich dat inzicht te verwerven, dat ze voor hun bevrijding nodig hebben. Elk oud despotisme, elke

moderne dictatuur begon met deze vrijheid te beperken of te onderdrukken; elke beperking van deze vrijheid is de eerste stap op de weg om de arbeiders weer onder het juk te brengen. Het heet dan wel dat de arbeiders tegen de laster, het gif en de verleiding van vijandelijke propaganda beschermd moeten worden, of zichzelf moeten beschermen. Alsof zorgvuldige beschutting tegen kwade invloeden, door een geestelijk voogdschap, iemand stalen kan en bekwaam maken om ze te overwinnen! Juist omgekeerd moet het leren kennen van andere denkbeelden ook die van vijanden, uit de eerste hand, verhelderend werken, omdat het de hersenen tot grotere inspanning van nadenken prikkelt. Waar ook de vijanden zich als vrienden vermommen en iedere richting de andere als een gevaar voor de klasse beschouwt, wie zal daar moeten beslissen! De arbeiders zelf, ongetwijfeld; zij zullen ook hierin hun weg moeten vinden. Maar de arbeiders van vandaag zouden geneigd kunnen zijn, in eerlijke overtuiging denkbeelden als schadelijk te veroordelen, die mogelijk de grondslag voor latere vooruitgang vormen. Slechts door open te staan voor alles wat de wereld aan ideeën doet opgroeien, door met eigen hersenarbeid te vergelijken en te kiezen kan de arbeidersklasse die geestelijke superioriteit verkrijgen, die nodig is om het kapitalisme te

overwinnen.

Men stelt zich gaarne voor, dat de massa's dan, ontwaakt uit de verblinding van de tijden van slaafschheid, gegrepen door de nieuwe gedachten, allen bezielde door een zelfde wil, geleid door het zelfde inzicht, eensgezind en zonder aarzelen hun weg zullen vinden. De geschiedenis van alle grote omkeringen in alle tijden leert, dat het zeker geheel anders zal zijn. Elke revolutie was een tijd van koortsachtige geestelijke activiteit; bij honderden verschenen de politieke geschriften, kranten en brochures, als de instrumenten van zelfopvoeding voor de massa's. In de revolutie, die de arbeiders tot meesters van de wereld zal maken, zal het niet anders zijn. De geschiedenis leert, dat bij zulk ontwaken de grootste verscheidenheid van nieuwe gedachten in verschillende mensen opgroeit, die alle de nieuwe uitzichten weerspiegelen, en meer of minder zuiver, maar verskillend, de nieuwe behoeften tot uitdrukking brengen. Het is als een zwervend zoeken van de mensheid naar het nog onbekende, een spelend verkennen van de nieuwe wegen, een opspringen van denkbeelden, worste-

lend in ieders geest, en in onderlinge strijd. En slechts uit deze spontane opbloei van geestelijke activiteit kristalliseren zich de grote doelmatige ideeën, die de waarheid van de nieuwe tijd uitdrukken. Alleen uit deze worsteling kunnen de inzichten naar boven komen, steeds meer als een helder licht de massa's vervullen en hen voortstuwen, die voor hun strijd en hun taak nodig zijn. In elk van deze gedachten zit een groot of een klein stuk waarheid. Zo aanlokkelijk op het eerste gezicht de illusie mag schijnen, dat de gehele klasse de juiste waarheid in zich opneemt, van hen, die het weten of menen te weten: het is niet mogelijk. En het zou, indien kunstmatig geprobeerd, ook niet goed zijn. Alleen wat zij zelf in moeite of strijd uitdenkt, bekijkt. Wat zij doet in haar eerste eensgezinde grote daden, handelende uit wat reeds als gemeenschappelijk maar vaag doel in haar leeft, is door het neerwerpen van de oude heerschappij de baan vrij maken voor deze ontwikkeling van gedachte en verdere daad.

Dit betekent, dat die grote tijden van eerste overwinning tegelijk vervuld zullen

zijn van het gedruis van partijstrijd. Vanzelf, automatisch, zullen degenen, die gelijke denkbeelden hebben, zich samenvoegen om deze zuiverder te ontwikkelen, om hun waarheid te verbreiden, om er voor te strijden en ze te propagieren. Maar deze partijen of discussiegroepen of propagandabonden of hoe men ze noemen mag, dragen dan een heel ander karakter dan de partijorganisaties uit de achter ons liggende tijd. In het burgerlijk parlementarisme waren deze de dragers van de strijdende klassebelangen; in de opkomende arbeidersbeweging waren zij groepen die de leiding van de klasse namen. Nu kunnen zij niet anders zijn dan organisaties van opinie, bonden van gelijk inzicht, die zich nooit in de plaats van de klasse kunnen stellen.

Zij kunnen zich niet meer verbeelden en aanmatigen, als in vroegere tijd, de organen, de vertegenwoordigers, de leiders van de klasse te zijn, in haar naam te handelen, om haar tenslotte te beheersen. Hun strijd is niet meer een strijd om macht maar om inzicht. De klasse heeft haar eigen organen gevonden, door welke zij zelf handelt: de bedrijfsorganisatie, de radenorganisatie. Deze vormen de arbeidersklasse zelf; deze moeten handelend optreden, deze hebben te besluiten op elk ogenblik, wat gedaan moet worden. Alle gelijkgerichte en verschillende

en tegengestelde opvattingen, ook die welke door zulke partijen en richtingen gepropageerd en verdedigd worden, moeten daar, in bedrijfs- en radenvergadering tot een resultaat, een besluit, een daad komen van eensgezind handelen. Zolang de gedachten vaag en verward zijn, zal het besluit aarzelen en de daad zwak zijn. De belangrijke taak van zulke richtingsorganisaties is: de opgroeiende gedachten zo te formuleren en duidelijk te maken, dus de geestelijke krachten te ordenen en te organiseren, dat zij bruikbare werktuigen voor de klasse worden. Daarmee worden ze vruchtbaar voor nieuwe daden. Zo zal de ontwikkeling van de arbeidersrevolutie een voortdurende wisselwerking zijn, elkaar voortstuwend, van gedachte en daad.

Oog en Oor

Vervolg van pag. 2

van lijf en leden en zo mogelijk nog smaakvoller en kostbaarder gekleed. „Hallo, Nettie jij ook hier?“. „Zeg, wat heb jij al dien tijd uitgevoerd? O, ik ben net terug uit Zwitserland, meters is het daar, zeg. „Hier is het niets, he?“. O, ja, ik verveel me hier dood. Ik ga terug naar Amerika, hoor.“ Ja, ik ook zeg, ik wacht alleen nog op passage, je kunt zo moeilijk een boot krijgen, maar Pa bemoeit zich er nu mee.“ „Wat voer je anders zo uit overdag? „Uitgaan en luiere“.....

'n Nieuw Geluid

Onlangs ontvingen wij het eerste nummer van „De Toorts” (November 1946), maandorgaan van „Vooruitstrevende Katholieke Jongeren,” uitgave van „De Toortsgroep.”

In de inleiding wordt gezegd, dat een groot gedeelte der katholieke jongeren zich niet kan verenigen met de Katholieke Volkspartij vanwege haar reactionaire en onchristelijke politiek. De pers van de K.V.P. stelt zich achter het nationale grootkapitaal van Nederland. Geconstateerd wordt, dat van de „vernieuwing” niets terecht is gekomen. De politiek van de P. v. d. A. en de C.P.N. wordt als opportunistische windvanen-politiek gekwalificeerd.

Met name wordt de C.P.N. ervan beschuldigd een dubbelzinnige politiek te voeren, enerzijds gericht op het verwerven van de gunst van de arbeiders, anderzijds op die der heersers, hetgeen gedemonstreerd wordt aan haar houding inzake de protest-staking tegen de uitzending van dienstplichtigen naar Indonesië.

aller landen — ook het Duitse — dan had dit de weg voor de revolutie in Duitsland geëffend. Nu waren de Duitse arbeiders volkomen geïsoleerd en daarom zonder uitzicht.

We moeten dit boek van Brecht lezen, omdat we het weer weten moeten, wat we eerder weten konden. Terwille van het Duitse proletariaat, dat ons medeleven in zijn ellende verdiend heeft, terwille van de gehele arbeiders beweging, die toch in haar strijd de Duitse arbeiders niet missen kan.

De verdienste van Brechts is, dat hij de Duitse mens voor ons laat leven. De gewone mens. De slager, de dienstbode, de arbeider en de arbeidersvrouw, de gevangene, de klassebewuste arbeider en de arbeider die alleen maar „arbeider” is. Ook de intellectuelen, ook de joden. Hij laat hen zien in allerlei situaties, zoals het dagelijks leven ze ons brengt. In hun zwakheden en sterkte, en in lafheid en in hun moed. Hij laat ons ook de S.A.-man de S.S.-er de Hitlerjugend zien, in hun stomiteit en verwaandheid.

Hier is een schrijver die voor alles de mens ziet, de mens die niets anders wil, dan wat levensvreugde en zorgeloosheid, die in vrede wil leven, maar voor de oorlog moet werken. Het gaat ons allen zo. Wij doen allen anders dan wij willen. Omdat wij voortgeschoven worden in een belangensrijd die niet de onze is, in een strijd om de macht, waarbij wij niets kunnen winnen alleen verliezen, terwijl wij zelf de inzet zijn. De mens is geen meester over zijn eigen lot. Kapitaalsmachten beheersen de mensen en slechts als die kapitaalsmacht volkomen vernietigd is, kunnen we een wereld opbouwen waarin de mens eerst mens kan zijn.

De laatste scene speelt in een arbeiders-

Men ziet, het is een zeer raai caal standpunt, dat deze vooruitstrevende katholieken innemen! En de lezing van hun blad deed ons werkelijk goed. Al te zeer waren wij gewend aan een volkomen slaafse houding van de katholieke arbeiders. Wij ook, evenals „De Toorts”, zagen in de z.g. progressieve „Christofoorgroep” een voorportaal tot K.V.P. of P.v.d.A. Deze groep was zo „socialistisch” als de P.v.d.A. (wier „socialisme” in de praktijk er wel enigszins anders uitzag dan dat, waarvan de besten in de arbeidersklasse droomden) en zo katholiek als de K.V.P. welke „progressiviteit” wel in de verkiezingsreclame, maar niet in haar daden tot uitdrukking kwam.

„De Toorts” dan wil het beter doen. Het blad wijst op allerlei feiten, welke ook door ons aan critiek worden onderworpen. (b.v. de houding van de C.P.N.).

Er is een scherp zien. Maar er is geen begrip van de achtergrond van 't gebeuren in de huidige maatschappij als gevolg van het kapitalistische productiesysteem. Voor „De Toorts” verschijnt

woning, waar ondergrondse strijders bijeen zijn en waar zij dreigen in moedeloosheid te verzinken, totdat een vrouw een clandestien bericht voorleest van een kameraad uit het concentratiekamp. Hij deelt aan zijn vrouw en zoontje mede, dat hij gefusilleerd zal worden, maar dat hij geen genade-verzoek heeft ingediend, omdat hij niets misdaan heeft. „Ik heb slechts mijn klasse gediend. Al lijkt het ook, alsof ik daarmee niets bereikt heb, dan is dat toch niet de waarheid. Onze taak is zeer zwaar, maar het is de grootste die er bestaat, de mensheid van haar onderdrukkers te bevrijden. Tot nu toe heeft het leven geen waarde, behalve daarvoor. Als we ons dat niet steeds voor ogen houden, dan verzinkt de hele mensheid in barbarij. Je bent nog zeer klein, maar het hindert niets, als je er altijd om denkt, aan welke kant je behoort te staan. Houd je aan je klasse, dan zal je vader niet tevergeefs zijn moeilijk lot doorstaan hebben want het is niet gemakkelijk.....”

Houd je aan je klasse! Dan wordt je van voortgeschovene tot strijder! Houdt je aan je klasse! dat schrijft een Duitse arbeider, een klassestrijder niet alleen aan zijn zoontje, maar aan ons allen! Als we ons aan onze klasse houden dan praten we niet meer van schuld van „De Duitsers”. Dan weten we, en de processen te Neurenberg hebben 't overduidelijk bewezen, dat de werkelijke schuldige het internationale kapitalisme is. Dan staan we op de bres voor het Duitse proletariaat, omdat het een deel is van het wereld-proletariaat dat slechts overwinnen kan, indien het een sterk verbonden geheel vormt, dat zich uitsluitend aan zijn klasse houdt!

datgene wat zij becriticeert slechts als misstanden.

Wij zouden het ook zo kunnen formuleren: „De Toorts” ziet wel, dat de bladeren aan de takken verdorren, maar zij ziet niet, dat de boom verrot is.

Want in de hele krant treffen wij zelfs niet een schuchtere poging aan om te onderzoeken, hoe het komt dat b.v. de P.v.d.A. en de C.P.N. „opportunistische windvanen-politiek” voeren, of wat de oorzaak is van het feit, dat er voor de werkende bevolking na de „bevrijding” geen sprake is en kan zijn van verbetering van haar positie.

En wanneer „De Toorts” het heeft over de toekomst, wordt niets anders gezegd, dan dat er een „nieuw Nederland” zal komen, waarin de belangen van 't groot kapitaal niet meer overheersend mogen zijn. Hoe we zo ver moeten komen, zegt het blad ons niet. Alleen zal „De Toortsgroep” aan de volgende verkiezingen deelnemen.

Wij krijgen sterk de indruk, dat de mensen van deze groepering gedreven worden door een revolutionair sentiment, zonder met het verstand verworven inzicht in de maatschappelijke verhoudingen te bezitten.

Dit inzicht kan dan ook slechts worden verkregen door een bepaalde denkmethode, een bepaalde wijze van verklaring op de maatschappij en haar veranderingen toe te passen. Onze methode is de Marxistische. Een van haar kenmerken is, dat ze uitgaat van de productiewijze en de productieverhoudingen, ter verklaring van de sociale verhoudingen. Wie de productie beheerst, is meester van de maatschappij; wie in de productie niets te zeggen heeft, is haar slaaf. Hieruit vloeit onmiddellijk voort, dat wij van mening zijn, dat het proletariaat alleen maar dan tot vrijheid en „democratie” kan komen, wanneer het zich meester van de productie maakt, m.a.w. van de bedrijven.

„De Toorts” is een katholiek blad. En daarom zal zij ook moeilijk tot het inzicht kunnen komen, dat slechts langs de overgangen van de bedrijven door de werkers een einde kan worden gemaakt aan de heerschappij van olie-, ijzer-, koffie-, thee-, enz. „magnaten”, of deze nu optreden als individuele kapitalisten of als deelgenoten van de super-trust „staat”. Want het katholicisme kent de hiërarchie van boven naar beneden, van God naar den paus als middelbaar en vandaar via kardinalen, aartsbisschoppen, bisschoppen en lagere priesters naar de „leken”, die dienen te gehoorzamen aan de door de geestelijkheid geïnterpreteerde „wil Gods”. Het is een geloof, maar ook een denkwijze, waarbij „van boven” en niet van onderen, alle heil komt.

Hiermee willen wij niet zeggen, dat dit door de schrijvers en aanhangers van „De Toorts” zo wordt gevoeld. Zij ervaren de hen afschrikkende verschijnselen, welke voortvloeien uit de maat-

Vervolg pag. 8

De GROTE Man

Oorlog is gepermitteerde moord op grote schaal en brengt met zich een groot-scheepse vernietiging. Vernietiging van goederen en materialen, vernietiging ook van vele menselijke waarden.

Bijna iedere periode na een oorlog brengt tevens voort een grote geestelijke en culturele verwildering en verwarring. En evenzeer ontstaat dan in de arbeiders-massaas een sterker begrip van de noodzaak van een totale vernieuwing, ja, van een omwenteling.

En dit laatste heeft dan ook tot gevolg, dat er over oude en nieuwe strijdvormen en organisaties verwarring ontstaat.

Zo was het na de eerste en zo is het, het laatste weliswaar in mindere mate, ook na de tweede wereldoorlog. Niemand of niets ontkomt daaraan, ook niet de internationale arbeidersbeweging en arbeidersklasse.

De bezittende klasse, van haar kant, verlangt onder die omstandigheden meer dan ooit naar krachtfiguren, naar den groten man.

Eén van de kentekenen van de eerste wereldoorlog was de volledige ineenstorting van de tweede internationale. In de afgelopen wereldoorlog hebben we de ontbinding van de derde internationale kunnen aanschouwen. En dat niet alleen. De gehele arbeidersklasse is momenteel een toonbeeld van de grootst mogelijke verwarring. De internationale eenheid, zo er inderdaad ooit van een werkelijke eenheid sprake is geweest, zowel van tweede als derde internationale is stukgeslagen.

Sovjet-Rusland is reeds lang in de fase van het staatskapitalisme getreden, kan dus als zodanig voor de revolutionair-socialistische arbeidersklasse geen steunpunt meer bieden. Duitsland geeft het beeld van de grootst mogelijke wanorde. In de Sovjet-zone wordt de stalinistische S.E.P., de z.g. eenheidspartij, begunstigd, terwijl de bevolking daarvan afkerig is. In de andere zones zien we weer een afzonderlijk optreden van S.P.D. en K.P.D. met een groeiende invloed van de z.g. christen-democraten. In Italië, naast een toenemende parlementaire macht van de stalinistische groepering tevens een toenemende macht van het neo-fascisme, belichaamt in „de partij van den kleinen man”. Ook in Frankrijk, hoewel ongetwijfeld zeer velen ons dat zullen betwisten, zien wij bijna hetzelfde beeld. Natuurlijk, de stalinisten zullen zich op de borst slaan en verwijzen naar het feit, dat zij nog slechts kortgeleden idem zo veel zetels wist hebben behaald. Dat zij geworden zijn de grootste parlementair-politieke partij in Frankrijk. Doch dit zegt niets ten aanzien van de daadwerkelijke kracht van de Franse arbeidersklasse. Wij zouden er daarnaast op kunnen wijzen, dat deze winst ten koste is gegaan van de socialistische partij en dat ook de reactie in de afgelopen verkiezingsstrijd winst heeft kunnen boeken. De M.R.P. is

practisch onverzwakt gebleven niet alleen, doch een nieuwe partij, de van neo-fascistische smetten niet vrij zijnde „Union Gaulliste” is mede aan bod gekomen, terwijl ook de partij van Herriot, de z.g. radicalen, na een aanvankelijk bijna totale vernietiging, weer met ruim 60 zetels op de wip is gaan zitten. Dus, naast versterking van links tevens versterking van rechts.

In Amerika ontbreekt tot op heden een goed gefundeerde arbeiderspartij van betekenis. Men kent er nog slechts in hoofdzaak het twee-partijstelsel, de democraten en republikeinen. Principeel ontlopen deze beiden elkander niet veel. Kort samen gevat zou men kunnen zeggen, dat de democraten zijn voor een beperkt gereguleerd kapitalistisch stelsel; de republikeinen voor een ongereguleerd z.g. vrij kapitalisme.

Dit houdt dus mede in, dat de republikeinen wars zijn van elke arbeidersinmenging in regeringszaken, wars van het optreden van een ook maar enigszins georganiseerde arbeidersbeweging. Gezien in dat licht betekent ook in Amerika de huidige parlementaire overwinning van de republikeinen een versterking van de reactie met grote klasse-betsingen in de U.S.A. in het nabije verschiep.

We menen het bij deze kleine vogelvlucht te moeten laten. We zouden nog kunnen wijzen op China, waar nog dagelijks de strijd tegen de reactie woedt, een reactie welke sterk staat door de steun van het Amerikaanse imperialisme. Japan, bevrijd van de reactionaire keizerlijke klik, nu „democratisch” bestuurd in opdracht alweer van het Amerikaanse imperialisme. Indonesië tenslotte, waar alles er op wees dat een sociale revolutie zich bezig was door te zetten, waar echter „de extremisten” zich ondergeschikt hebben moeten maken aan de Sjahri's en waar men nu bezig is onder leiding van een Engels „bemiddelaar” met de vertegenwoordigers van het Nederlandse kapitalisme elkanders „democratische” rechten en invloedssferen te verdelen.

Laten we echter naar ons eigen landje terugkeren. En dan moeten we constateren, dat ook hier het beeld bijna precies eender is als overal elders. Ook hier bij de laatste verkiezing een in het oog vallende parlementaire overwinning der stalinisten, verlies van de socialisten verenigd in de Partij van de Arbeid, versterking van de reactie, voornamelijk belichaamt in katholieken en anti-revolutionairen. Ook hier het beeld van de grootste verwarring; ook hier het zich laten verblinden door mooi geformuleerde verkiezingsleuzen.

Want hier draait het nu feitelijk om. Vraag aan verschillende arbeiders, die nu hun stem op de stalinisten hebben uitgebracht of zij het nu geheel eens zijn met de politiek van die partij niet eens kennen de politiek van die partij, dan blijkt, dat

zij, of het hele program van de partij niet eens kennen of, en dat zijn er zeer velen, zij hebben zich laten leiden door de verkiezingsbeloften hen gedaan. We hebben hier te maken met een naoorlogse erfenis. In de afgelopen jaren is de arbeidersklasse dusdanig vergiftigd met propaganda, dat zij het zelf-denken en zelf-handelen heeft verleerd.

En of het nu Gobbelse-, geallieerde- of Oranje-zender-propaganda was, het culmineerde steeds weer in dat ene, ik de leider of wij de leiders zullen wel zorgen dat alles in ordt komt; jullie behoeft je geen al te grote zorgen te maken. Daar komt nog bij voor de democratische vanden, dat men in die jaren een samenwerking gekend heeft van bijna alle partijen. Hij, die ondanks alles nuchter bleef, wist deze eenheid op de juiste waarde te schatten. Hij wist dat deze schijneenheid slechts voortsproot uit nationale gevoelens tegenover de buitenlandse overheerser. Dat dit echter niets met klasse-eenheid te maken had en dit, zodra het niet meer direct noodzakelijk was, weer in even zoveel stukken uiteen zou vallen. Dit is gebeurd en een groot deel van de massa heeft dit blijkbaar niet kunnen verwerken.

Vele socialistische arbeiders, die niet in staat waren om de nogal kromme sprongen van stalinisten of sociaal-democraten mede te maken, staan nu buiten de strijd. Ze zien in de strijd voor het socialisme geen perspectief meer en leven in een soort berustende moedeloosheid of zij gaan zich te buiten aan verschillende experimenten met diverse partijen, partijtjes of groeperingen, die voor de uiteindelijke strijd voor het socialisme geen enkele betekenis of althans zeer geringe betekenis hebben. Ze doen dit dan met de verzuchting „als we maar een Liebknecht, een Trotsky of een Sneevliet hadden. Dan zouden we wel kunnen komen tot een groeiende werkelijke socialistische partij.”

De grote man, de leider, de führer moet het dus doen. Het zou er met de socialistische beweging, met de strijd voor het socialisme inderdaad bedroevend uitzien, wanneer juist zou zijn hetgeen deze kameraden beweren. Strijd voor het socialisme is de strijd van de arbeidersklasse zelf. Natuurlijk een Liebknecht, Trotsky of Sneevliet waren van betekenis voor onze strijd, doch dan alleen als medestrijders voor het socialisme, die zelfs met inzet van hun leven deze strijd durfden voeren. Die door hun ervaring en als marxisten ons hielpen de nodige lessen te trekken voor verdere strijd. Zij, die hen gaan zien als leiders zonder wie een socialistische machtsvorming bijna onmogelijk is, hebben nog niet deze voorname les uit de strijd geleerd n.l. zoals we reeds zeiden, dat de strijd voor het socialisme de strijd van de arbeidersklasse zelf is. Zelf leren op marxistische wijze de strijd te analyseren en daaruit de lessen te trekken, zelf denken en zelf handelen. En dan komt men daarbij tot de ervaring, dat het voornaamste punt van de strijdende arbeidersklasse in de bedrijven ligt. Daar

ligt de machtsfactor, van daaruit is het slechts mogelijk dat het kapitalisme verslagen kan worden. Machtsvorming daar is dan ook een zaak van zijn of niet zijn voor de arbeidersklasse.

Spartacus ziet het als taak dit begrip, deze waarheid aan de arbeidersklasse duidelijk te maken. Niet als leider, niet als een partij die straks de leiding zal hebben van het verzet, doch als een instrument van en voor de strijdende arbeidersklasse. Deze taak is zeker niet gemakkelijk, deze taak is zwaar, gebonden als een groot deel der arbeiders nu eenmaal is aan een verouderde idee, aan een verouderde strijdwijze. Toch zal het zo gebeuren en moeten gebeuren. Diverse feiten wijzen er reeds op en uiteindelijk zal blijken dat de arbeidersklasse de juiste betekenis zal vertolken „sterft, gij oude vormen en gedachten slaaf geborenen ontwaakt“.

„GODS EIGEN LAND IMPORTEERT V. 2 — UITVINDER.

„Volgens den New Yorkschen correspondent van de „Daily Mirror“ heeft Werner von Braun, de voornaamste uitvinder van de V 2, de uitnodiging om Amerikaans staatsburger te worden aangenomen. Von Braun, die volgens den correspondent door Hitler werd onderscheiden voor de uitvinding van de V 2, komt nu met 117 andere Duitsche geleerden naar Texas. Al deze Duitschers willen 't Amerikaansche burgerschap verkrijgen.“

In elk geval een troost voor de Londen-se slachtoffers, dat ze omgekomen zijn door een wapen, uitgevonden door iemand, die nu Staatsburger is geworden van het land, dat door de Amerikanen „Gods eigen land“ wordt genoemd.

'n Nieuw Geluid Vervolg van pag. 6
schappelijke verhoudingen, doch trachten hun strijd daartegen te combineren met hun katholicisme, dat er juist één der exponenten van is. Daarom kan het ook niet anders, of zij zullen in botsing komen met de hun „van God gestelde machten“. Of daarbij de overgeleverde ideeën of het uit de ervaring gegroeide revolutionaire gevoel het zal winnen, is uiteraard nu niet uit te maken.

Maar wel kan vastgesteld worden, dat hun pogingen om tot een betere maatschappij te komen schipbreuk zullen moeten lijden, zolang zij niet het werkelijke karakter van de huidige kapitalistische maatschappij onderkennen. Want vechten tegen een vijand, wiens materiële en geestelijke uitrusting men niet kent, leidt tot nederlagen, die slechts dan de weg naar de overwinning paveien, wanneer zij tot nadenken over eigen fouten in denken en handelen voeren.

Zand, zeep, soda, zeepsop...

Ja, we zijn naar de Ramblers geweest. We moesten dat kunstwonder ook eens aanschouwen en aanhoren. Zij trekken immers nog steeds volle zalen, terwijl ze al twintig jaar bestaan? Tenminste, volgens de rood-wit-blauwe bordjes op het podium bestaat de Band van dien naam twintig jaar. En Theo Uden Masman, als dirigent, waarschijnlijk ook. Of alle medespelenden en de auteurs en componisten, als je ze tenminste die naam kan geven, ook twintig jaar bestaan, betwijfelen we.

Neem me niet kwalijk, de titels van de verschillende nummers ben ik vergeten. Maar ja, ik heb misschien niet genoeg taalgevoel om al die uitheemse namen zomaar ineens te onthouden, terwijl ik toch al zoveel te verwerken kreeg. Het eerste nummer, ging wel wat erg gehaast dunkt me. Ze noemen dat. rhytme. Maar het kwam me voor, alsof ik in een fabriek stond waar de pneumatische hamers als razend te keeg gingen en ik voortdurend door de lopende band opgejaagd werd om het tempo bij te houden. Gelukkig, schafttijd. Maar plotseling loeit de sirene, we beginnen weer. Even plotseling kondigt de sirene, het einde aan. Als verademing een slaapliedje. Ik geloof, dat het een Tango heet. Te maar het was kennelijk bedoeld als slaapliedje. Men doofde tenminste de lichten op het toneel, slechts een nachtluchtje met rood schijnsel brandde, terwijl men een zoete, slaperige, slepende melodie kweelde. Toen ik wakker werd, schrok ik toch werkelijk. Daar stonden al die grote kerels heen en weer te wiegen alsof ze een plasje moesten doen. Ik had sterk de neiging om te roepen: derde deur, links, heren. Later vertelden... ze dat dit swingen was.

Ook bemerkte ik, dat ze op een indirecte manier hun handen bevochtigen, door al blazend door hun instrument, hun handen voor het uiteinde te houden. Gelukkig was een buurman zo vriendelijk mij uit te leggen, dat dit was om het geluid te dempen, wat ik erg verstandig van ze vond.

Het hoogtepunt van het kunstgenot werd echter bereikt, toen 4 van die manneken, voor de microfoon gingen staan, hun koppen heel dicht bij elkaar staken en heel geheimzinnig, maar toch muzikaal fluisterden: zand, zeep, soda, zeepsop! Zo hebben ze 't publiek minutenlang in spanning gehouden door op allerlei toonaarden te fluisteren! zand, zeep, soda, zeepsop, afgewisseld door babygeluidjes, zoals: loe, loe, lu, lu. Waarom biedt de directeur van een zeepfabriek de Ramblers niet duizend gulden, als ze achter zeepsop nog de naam van een fabrikant fluisteren, b.v. Persil? Ze doen het vast en reclame doet ook wat!

Wat een hoer, wat een minachting voor het publiek ligt er in deze vertoning! En dan schaam ik me, dat deze „artisten“ nog steeds volle zalen trekken. Van reclame weten ze af, die heren. Voor alle mogelijke comité's en comité'tjes treden ze op. Van Frontzorg tot Nederland-Helpt-Indië toe. Wordt het niet tijd, dat de arbeiders begripen, dat ze beledigd worden door mensen die hun dergelijke rommel als ontspanning toedienen. En dat het ook voor de arbeiders mogelijk moet zijn, hun vrije tijd beter te besteden? Ze moeten geen genoeg nemen met grollen en zouteloze mopjes, met enkel-maar-lawaai, namaak negermuziek. Werkelijke amusementskunst moet de mensen ook zuivere vreugde geven. De Ramblers dragen daar zeker niet toe bij.

oom, die boert in Lutjehorn, kon je ook niets merken. Toch was het rantsoen voor iedereen 400 gram brood en 1 kilo aardappelen per week. Het zou wel interessant zijn, als de commissie in haar rapport tevens vermeldde, waar zij heeft geloofd en waar zij haar licht heeft opgestoken.....

V.S. V. vergadering

V S V nieuws Haarlem.

Vrijdag 20 Dec. Cursus Psychologie en Klassestrijd.

's avonds 7.45 u „De Nijverheid“, Jansstraat.

V S V nieuws van de Zaan.

Maandag 16 Dec. Zaal O. Breedveer Koog D. Nieuwenhuis Herdenking aanvang 7.30 uur.

De samenwerkende groepen

21 December 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 51

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacties:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam“
postgiro 168797 te Amsterdam

RONDOM DE INDISCHE OCEAAN

De Indische Oceaan is een Engelse zee. Hij wordt ingesloten in het Westen door de Afrikaanse Oostkust, zijn Noordelijke kust wordt gevormd door Arabië en Voor- en Achter-Indië, en in het Oosten sluiten de Indonesische eilanden en Australië hem af. Al deze kusten worden door Engeland beheerst. Zelfs Indonesië maakt hierop geen uitzondering, want Nederland, dat op het ogenblik tracht de nieuwe Indonesische Republiek aan zich te binden, mag dit alleen doen bij de gratie van Engeland. Trouwens, met de zelfstandige politiek van Nederland is het sinds de Tweede Wereldoorlog voor goed uit; dat geldt voor het Rijk in Europa, maar nog veel meer voor de Nederlandse politiek in de Indische Oceaan.

Het Engelse imperium heeft zijn steunpunten aan de kusten rondom de Indische Oceaan. In de komende wereldoorlog zal het van deze steunpunten uit de strijd voeren, een strijd, die gaan zal om de oliebronnen in Irak en Zuid-Perzië. Mosoel en Basra zullen in de frontlinie liggen. Maar het gaat niet alleen om de oliebronnen. Ook de pijpleidingen, die de olie naar de kust van de Middellandse Zee brengen, de Middellandse Zee zelf, deze grote verkeersweg van West naar Oost, het Suezkanaal, en dan Brits-Indië, deze „parel“ in de kroon van het Engelse imperium, dit alles staat op het spel.

Engeland is nu bezig zijn verdedigingsstellingen aan de Perzische Golf, in Palestina en Irak en aan het Suezkanaal „vanuit de diepte“ te organiseren. Vloot- en luchtbases in Singapore, Kenya en Tanganjika worden aangelegd, om van verre afstand het front van moderne strijdmiddelen te kunnen voorzien.

Engeland is dus bezig een netwerk van verdediging rondom de Indische Oceaan op te bouwen, met als knooppunten militaire bases. Het is de militaire strategie van een heersende klasse, die alle voorbereidingen treft om haar bezit te verdedigen. De Engelse Labourregering heeft de taak op zich genomen om de arbeidersklasse er voor te laten werken. Ze bereikt haar doel door het socialisme te beloven en de arbeiders tot hoogste krachtsinspanning aan te sporen, terwijl ze in werkelijkheid bouwt aan de macht van het imperium. In de lan-

den rondom de Indische Oceaan kan de Engelse politiek deze weg niet gaan. Hier is Engeland de vreemde overheerser, die het moeilijk genoeg heeft zijn eigen bewind te handhaven. Een voornaam probleem is hierbij Brits-Indië, met zijn 350 miljoen inwoners. De Engelse politiek, ook die van de Labourregering, volgt hier de traditionele weg van het „verdeel en heers“. De grote politieke stromingen, de Hindoes en de Mohammedanen, die tegelijk de twee grote bevolkingsgroepen vertegenwoordigen worden voortdurend tegen elkaar uitgespeeld. Het streven naar een zelfstandige regering in India strandt voortdurend weer op de onmogelijkheid dat deze twee het eens kunnen worden. Hieruit put Engeland zijn voornaamste argument voor het handhaven van het Britse gouvernement.

Natuurlijk heeft deze politieke twist in India zijn sociale achtergrond; het is een twist tussen de inheemse klasse — de miljoenenklasse der boeren en arbeiders komt nog maar weinig in beweging — waarbij voornamelijk de Mohammedanen vrezen, dat ze bij een meerderheid van Hindoes in de regering, veel van hun feodale voorrechten zullen inboeten. Engeland treedt als de beschermer van deze voorrechten op en bereikt daardoor de instandhouding van zijn eigen bewind.

Eenzelfde verschijnsel zien we ook in Palestina. De Emirs, deze Arabische grondheren, genieten de bescherming van Engeland tegen de Joodse emigranten, die door het scheppen van een moderne maatschappij, hun feodale heerschappij ondermijnen. Het is zelfs van burgerlijke zijde meermalen opgemerkt, dat de z.g. socialistische Labourregering de bondgenoot van de feodale heren in Palestina is, maar dat deze grond onder de voeten verliezen. Er zijn er, die dat vreemd vinden, temeer, daar de laatste tijd het verschijnsel waar te nemen valt, dat Arabische fellachen (kleine

boeren) en arbeiders met de Joodse arbeiders samengaan. Ja, zich in een vakvereniging gaan organiseren. Een socialist zou zich over zo'n verschijnsel moeten verheugen, maar de Labourregering treedt in Palestina op als de vertegenwoordiger van de politiek der heersende klasse in Engeland. En deze politiek moet bondgenoten werven in heel Arabië, Irak en Iran. De feodale heren zijn de heersende klasse in dit omstreken gebied, hun standsvoorrechten moeten door Engeland beschermd worden, wil men ze als bondgenoten winnen in de strijd tegen Rusland, dat, waar het zijn voet neerzet, onherroepelijk de feodale voorrechten der Emirs zal opheffen.

Weer anders liggen de verhoudingen in Zuid-Afrika, maar hoe anders ook, toch wordt ook daar de traditionele politiek van „verdeel en heers“ toegepast. Zuid-Afrika beschikt over elektrische kracht, steenkool, ijzererts en vele andere mineralen. Het wordt het industrie-land van de toekomst in Afrika en zal een voorname rol spelen bij de verdediging van het Engelse imperium in de Indische Oceaan. Er wonen ruim 2 miljoen blanken, bijna 7 miljoen kaffers, 3/4 miljoen kleurlingen en een 250.000 Brits-Indiërs. Kaffers en kleurlingen zijn streng van de blanken gescheiden. Ze werken op grond van contracten en wonen, als ze hun dorpen hebben verlaten, in kampen. Het leven, voornamelijk van de kaffers, is nog zeer primitief; ze kunnen in de regel niet lezen of schrijven, maar niettemin leeft er een sterke verzetgeest. Ze verbreken veelvuldig hun contracten en het is dan de politie, die hen ervoor straft, met het gevolg, dat omstreeks 150.000 mensen in de gevangenis zitten.

De negers, die in de Zuid-Afrikaanse Unie een kleine zeven miljoen uitmaken, met achter hen 150 miljoen in het overige Afrika, vormen het reserve leger, waaruit de Zuid-Afrikaanse industrie in de toekomst haar arbeiders moet putten. Ze moeten de industrie-arbeiders worden, daarom is Engeland voorstander van de verheffing der negers en kleurlingen; ze moeten lezen en schrijven leren, geschoold worden en... ook beter behandeld. Maar toch, de scheiding tussen zwarten en blanken wordt gehandhaafd. Een verbodering van de blanke en gekleurde arbeiders zou de genadeslag toebrengen aan de Engelse overheersing.

Uit de inhoud:

1. Strijd om de macht.
2. Unilever en Staat.
3. De intellectuelen en het Historisch Materialisme.